

Dosarul nr. 2ra-1482/23
2-22090724-01-2ra-25092023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: V. Jomiru-Niculiță)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Grapin Alexei, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Grapin Alexei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Grapin Alexei și menținută hotărârea din 19 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 24 iunie 2022, Grapin Alexei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că, la 11 octombrie 2017 s-a adresat în judecată cu acțiune împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale, solicitând declararea nulității a procesului – verbal nr.22 din 08 septembrie 2005 întocmit de grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la Centrala Atomoelectrică Cernobâl, precum și compensarea prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei și a cheltuielilor de judecată suportate.

În motivarea acțiunii nominalizate a indicat că, la *08 septembrie 2005*, în urma ședinței grupului de lucru a Comisiei de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la Centrala Atomoelectrică Cernobâl a fost luată decizia de a anula și de a retrage legitimația nr. 0101 eliberată anterior pe numele lui.

Prin cererea de concretizare, a indicat în calitate de pârâți – Marele Stat Major al Armatei Naționale și Guvernul RM.

Prin hotărârea din *03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani* s-a admis parțial acțiunea, s-a anulat hotărârea din 08 septembrie 2005 a Comisiei de Stat pentru verificarea autenticității documentelor privind participarea la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl, consemnată în procesul – verbal nr.22, în partea anulării și retragerii legitimației nr.0101 eliberată titularului Grapin Alexei. Totodată, instanța a menționat că recunoașterea violării dreptului său constituie în sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, *la 26 februarie 2021*, Marele Stat Major al Armatei Naționale a depus apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Grapin Alexei.

Prin decizia din *27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău* a fost respins apelul declarat de Marele Stat Major al Armatei Naționale și menținută hotărârea din 03 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Marele Stat Major al Armatei Naționale *la 10 februarie 2022* a declarat recurs împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Prin *încheierea din 11 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție* a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Marele Stat Major al Armatei Naționale împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

A reținut că, reieșind din prevederile art.6 – *Dreptul la un proces echitabil*, din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Reclamantul consideră că, la judecarea cauzei civile menționate supra, într-un termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de aproximativ 5 ani.

Potrivit art. 2 alin.(1) din Legea nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Pornind de la prevederile legale precitate, reclamantul rezumă că, instanța judecătorească este obligată să constate încălcarea dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, la acțiunea depusă de către el împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la declararea nulității actului administrativ, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, *pentru perioada 11 octombrie 2017 – 11 mai 2022*.

Cu trimitere la prevederile art.2 alin.(6) din Legea nr.87/2011, care stipulează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant, în coroborare cu art.1399, 2036-2037 din Codul civil, reclamantul consideră că, instanța judecătorească urmează să încaseze din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a sumei de 5000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral.

În contextul enunțat, Grapin Alexei a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile la acțiunea lui Grapin Alexei împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale cu privire la declararea nulității actului administrativ, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, pentru perioada 11 octombrie 2017 – 11 mai 2022; încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a sumei de 5000 de Euro cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 19 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Grapin Alexei.

La 22 septembrie 2022, Grapin Alexei, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 09 ianuarie 2023, întru executarea încheierii din 30 decembrie 2022 Curții de Apel Chișinău, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea integrală a hotărârii din 19 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Grapin Alexei și s-a menținut hotărârea din 19 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, prima instanță și instanța de apel au motiva soluțiile de respingere a acțiunii depuse de Grapin Alexei, reieșind din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a prevederilor Legii nr.87 din 21.04.2011, și anume că, la încălcarea termenului rezonabil la judecarea cauzei este necesar de a fi stabilit după următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul părților și a instanței de judecată, importanța cauzei pentru reclamant.

Instanțele de judecată au concluzionat că, în speță nu se atestă o tergiversare a examinării cauzei vizate, în contextul în care la etapa judecării cauzei în prima instanță, reclamantul și reprezentantul acestuia din totalul de 12 ședințe de judecată stabilite de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, au fost prezenți doar la 4 ședințe de judecată, și anume la: 04.11.2019, 04.12.2019, 09.11.2020, și 20.01.2021, și nu s-au prezentat la 4 ședințe de judecată din 19.09.2019, 02.07.2020, 22.07.2020, 06.10.2020 și 03.02.2021.

În acest sens, instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat că, în cadrul ședinței de judecată din 04.12.2019 s-a purces la examinarea fondului cauzei, ca apoi instanța să acorde termen suplimentar reclamantului pentru a-și concretiza pretențiile din acțiune, iar în cadrul ședinței de judecată din 09.11.2020, reprezentantul reclamantului a

înaintat un demers repetat în vederea concretizării pretențiilor, deși cu 11 luni și 5 zile în urmă, reclamantul și-a concretizat pretențiile din acțiune.

Prima instanță și instanța de apel au remarcat că, în cadrul tuturor instanțelor de judecată (prima instanță, instanța de apel și recurs), examinarea cauzei intentată de Grapin Alexei a avut loc timp aproximativ 4 ani 2 luni și 25 zile, însă datorită schimbării apărătorului reclamantului, formularea cererilor de amânare, lipsa neîntemeiată a avocatului reclamantului de la ședințele de judecată.

Totodată, cu trimitere la jurisprudența CtEDO, instanțele au dedus că, din perioada luată în calcul, perioada declarării stării de urgență pe întreg teritoriul RM, îmbolnăvirea judecătorului ca motiv obiectiv și acel interval de timp în care părțile au contribuit, sub diferite forme, la prelungirea duratei procedurii,

Din cele constatate, prima instanță și instanța de apel au conchis că, instanțele judecătorești au respectat dreptul părților litigioase la examinare în termen rezonabil a cauzei, iar din comportamentul participanților la proces, se denotă o lipsă de diligență.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate afirmațiile apelantului Grapin Alexei precum că, este încadrat în grad de dizabilitate pe viață, suferind de boală cauzată în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la CEA Cernobîl, cu interdicția de a munci, fiind condiționat de comportamentul autorităților statului de a exista numai din salariu soției. Or, pe parcursul examinării cauzei se atestă un proces dinamic și echilibrat în care părților nu li s-au afectat interesele legitime, iar în perioada aflării dosarului pe rol, reclamantul niciodată *nu a scris cereri de accelerare a procedurii* de examinare a pricinii potrivit art.192 CPC și nu a invocat pericolul de încălcare a termenului rezonabil de soluționare a litigiului.

Drept consecință, instanța de apel a considerat că, Grapin Alexei a aprobat și acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească și părțile implicate în proces, ca ulterior, să înainteze conform Legii nr.87/2011 prezenta acțiune civilă, care urmărește numai un interes exclusiv pecuniar.

Instanța de apel a apreciat că pretențiile privind repararea prejudiciului moral în mărime de 5000 de Euro prin prisma Legii nr.87/2011, corect au fost respinse de către prima instanță.

Cu trimitere la prevederile art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dedus că Grapin Alexei nu a prezentat probe justificative care să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temelie al pretențiilor și obiecțiilor sale.

La 25 septembrie 2023, Grapin Alexei, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 19 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii în sensul formulat.

În susținerea recursului, cu trimitere la art.432 alin.(1) lit.a), b) și e) din Codul de procedură civilă, reprezentantul recurentului Grapin Alexei, avocatul Mocanu Serghei a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel.

A indicat că, recursul urmează a fi admis, deoarece interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de

Justiție; hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Reprezentantul recurentului a reținut că, Grapin Alexei nu a avut parte în instanțele de judecată ierarhic inferioare de un proces echitabil în sensul art.6 CEDO.

Instanțele de judecată eronat au stabilit că nu există probatoriu în sensul admiterii acțiunii.

Cu trimitere la art.2 alin.(1), (2), (6) din Legea nr.87/2011, art.6 CEDO și art.192 din Codul de procedură civilă, recurentul a menționat că din normele de drept enunțate doar întârzierile imputabile autorităților judiciare competente pot avea ca consecință eventuală constatarea a depășirii unui termen rezonabil în care trebuia să fie judecată cauza, iar aprecierea și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil, se face luând în considerare încălcările comise din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Potrivit jurisprudenței CEDO, rezonabilitate duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și al autorităților și importanța cauzei pentru reclamant.

În cazul în care în speță implică o complexitate semnificativă, trebuie menținut „justul echilibru” între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări ai justiției.

În speță, recurentul consideră că termenul de examinare a cauzei nu a fost unul rezonabil, demonstrând un caracter excesiv.

Deși, legislația internă nu oferă o descifrare a noțiunii de „termen rezonabil”, accentuează că prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului justiției atât normele naționale, cât și internaționale, invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitate, statul fiind responsabil pentru activitatea autorităților publice, inclusiv a instanțelor judecătorești.

Dreptul său la examinarea cauzei civile într-un termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de aproximativ 5 ani.

Recurentul a reținut că, la stabilirea existenței prejudiciului moral, definit în doctrina dreptului și în jurisprudența ca orice atingere adusă uneia dintre prerogativele care constituie atributul personalității umane și care se manifestă prin suferințe fizice sau morale, pe care le resimte victima, trebuie avute în vedere caracterul și importanța valorilor nepatrimoniale lezate, situația personală a victimei, ținând cont de mediul social din care victima face parte, educația, cultura, standardul de moralitate, personalitatea și psihologia victimei, circumstanțele săvârșirii faptei, statutul social etc.

În ceea ce privește proba prejudiciului moral, recurentul a precizat că, potrivit practicii CtEDO este suficientă proba faptei ilicite, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

Miza procesului civil, la acțiunea sa împotriva Marelui Stat Major al Armatei Naționale, a fost una crucială pentru el, or, pe perioada judecării cauzei împotriva CNAS

s-a încetat achitarea pensiei și alocațiilor lunare de stat, compensațiilor bănești lunare în schimbul asigurării cu produse alimentare și suplimente alimentare și compensațiilor bănești în schimbul biletului de tratament și ajutoare materiale unice pentru însănătoșire și compensațiilor unice pentru prejudiciului adus sănătății.

Din motivul expus, fiind încadrat în grad de dizabilitate pe viață, suferind de boală cauzată în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la CEA Cernobîl, cu interdicția de a munci, fiind condiționat de comportamentul autorităților statului de a exista numai din salariu soției. Mai mult ca atât, pe perioada examinării litigiului, i s-a acutizat boala.

La 13 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției copia recursului declarat de Grapin Alexei, reprezentat de avocatul Mocanu Serghei, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței, notificată intimatului la 24 noiembrie 2023, fapt ce rezultă din avizul poștal de recepție, cu toate acestea ultimul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință (f.d.114).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Capitolul XXXVIII – *Recursul*, Secțiunea a 2-a - *Recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel* din Codul de procedură civilă, în special ce vizează prevederile cu privire la acte de dispoziție care pot fi atacate cu recurs, persoanele în drept să declare recurs, instanța competentă să examineze recursul, temeiurile recursului, temeiurile inadmisibilității recursului, cuprinsul cererii de recurs, actele procedurale preparatorii, procedura examinării admisibilității recursului, procedura judecării recursului și împuternicirile și actele de dispoziție ale instanței ș.a. Totodată, art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 prevede că, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost depus după intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acesta va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art.433 lit.b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Conform art.434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din norma dată de drept rezultă că, termenul-limită de 2 luni prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă, este un termen de decădere și nu poate fi restabilit prin prisma prevederilor art.116 din Codul de procedură civilă.

Potrivit art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei,

motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Totodată, în conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

Reieșind din prevederile art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art.10 alin.(1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Din materialele dosarului rezultă că, la 26 aprilie 2023, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia, în ședință publică, cu participarea reprezentanților părților la proces, inclusiv a reprezentantului lui Grapin Alexei, avocatul Mocanu Serghei, prin care a respins apelul declarat de Grapin Alexei și a menținut hotărârea din 19 septembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.87-98).

Se reține, că în cadrul ședinței Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2023, cât și în dispozitivul deciziei emise la această dată, cert s-a explicat participanților la proces referitor la termenul și procedura de contestare a deciziei respective.

În conformitate cu art.389 alin.(4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

Totodată, se remarcă că decizia integrală din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 05 iunie 2023 a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor Judecătorești: www.cac.jstice.md.

Potrivit art.100 alin.(1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, *la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată* sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și *avocaților* prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați *prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice.*

Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

Actele cauzei atestă că, la *09 iunie 2023*, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei integrale la adresa electronică a avocatului Mocanu Serghei, și anume: [XXXXXX](#), fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (f.d.2-3, 43, 99 verso).

Totodată, reieșind din prevederile art.102 alin.(6) și (7) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Citațiile și înștiințările expediate la adresa electronică, înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor, se consideră recepționate.

La fel, potrivit art.105 alin.(5) din Codul de procedură civilă, dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

După cum s-a menționat supra, adresa electronică la care s-a notificat decizia integrală (motivată) din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, aparține reprezentantului recurentului, avocatul Serghei Mocanu, indicat personal de către acesta în mandatul avocațial seria MA nr.1634634 din 29 mai 2022, cererea de chemare în judecată, cererea de apel, inclusiv se regăsește în cererea de recurs și alte înscrisuri anexate la dosar.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel din toate mijloacele de comunicare indicate în: mandatul avocațial, cererea de chemare în judecată, cerere de apel, precum și alte înscrisuri din dosar, a ales cel mai eficient, rapid și sigur mijloc de comunicare, cum ar fi poșta electronică, indicată personal de către reprezentantul împuternicit al lui Grapin Alexei, avocatul Mocanu Serghei.

Ține de menționat că, notificarea prin poșta electronica este echivalentă cu notificarea de substituire prin introducerea în cutia poștală.

Completul de judecată precizează că, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice.

În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

La caz, însă, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului judecătoresc din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău la adresa electronică a avocatul Serghei Mocanu, lipsesc.

Prin urmare, termenul de 2 luni de declarare a recursului a început să curgă de la *10 iunie 2023*, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei instanței de apel și a expirat la *10 august 2023 (joi)*.

Cu toate acestea, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Grapin Alexei, a declarat cererea de recurs tocmai la 25 septembrie 2023, fără a justifica omiterea termenului de atac.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, prezentul recurs a fost depus de către avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Grapin Alexei cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 CPC, acesta fiind unul de decădere și nesusceptibil restabilirii, ceea ce condiționează declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Or, la caz, reprezentantul recurentului Grapin Alexei, avocatul Serghei Mocanu a neglijat obligația de a-și exercita în termenul legal dreptul de atac cu recurs a deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Totodată, potrivit art.75 alin.(4) din Codul de procedură civilă, culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al reprezentantului recurentului Grapin Alexei, avocatul Serghei Mocanu, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv, să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de depunere a recursului. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Grapin Alexei, ca inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

La fel, este relevantă practica Curții Europene (în cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care a fost

reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că, recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, completul de judecată concluzionează de a considera recursul depus de Grapin Alexei, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.433 lit.b), art.270, 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Grapin Alexei, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi